

Χούλιο Κορτάσαρ

Καλοκαίρι

Μετάφραση: Φίλιππος Δ. Δρακονταειδής

Μέ τό σουρουπο, ό Φλορένσιο κατέβηκε μέ τό κοριτσάκι ώς τό σπίτι, ακολουθώντας τό μονοπάτι, γεμάτο ίχνη και πέτρες γυαλιστερές, πού μόνο ό Μαριάνο κι ή Σούλμα επαιρναν τό θάρρος νά διασχίσουν μέ τό τζίπ. Ή Σούλμα τούς άνοιξε τήν πόρτα κι ό Φλορένσιο νόμισε πώς τά μάτια της ήταν σά νά είχε μόλις καθαρίσει κρεμμύδια. Ή Μαριάνο ήρθε από τό άλλο δωμάτιο, τούς ειπε νά περάσουν, όμως τό μόνο πού ήθελε ό Φλορένσιο ήταν νά τούς ζητήσει νά κρατήσουν τό κοριτσάκι μέχρι τήν άλλη μέρα τό πρωί, γιατί έπρεπε νά πάει στην παραλία για έπειγουσα ύπόθεση και δέν υπήρχε κανείς στό χωριό νά τόν παρακαλέσει νά του κάμει αυτή τή χάρη. Βέβαια, ειπε ή Σούλμα, νά μäs τήν αφήσεις όπωσδήποτε, θά τής βάλουμε έδω κάτω ένα κρεβάτι. Μπές μέσα νά σέ κεράσουμε ένα ποτό, έπέμεινε ό Μαριάνο, ίσα-ίσα για πέντε λεφτά, όμως ό Φλορένσιο ειχε αφήσει τό αυτοκίνητο στην πλατεία του χωριου κι έπρεπε άμέσως νά συνεχίσει τό ταξίδι του. Τους ευχαρίστησε, φίλησε τήν κορούλα του, πού ειχε κιόλας άνακαλύψει τό σωρό μέ τά περιοδικά στό τραπεζάκι. "Όταν ή πόρτα εκλεισε, ή Σούλμα κι ό Μαριάνο κοιτάχτηκαν άπορημένα σχεδόν, λές κι όλα είχαν συμβει υπερβολικά γρήγορα. "Ό Μαριάνο μάζεψε τούς ώμους του και γύρισε στό εργαστήρι του, όπου πάσχιζε νά κολλήσει μιá παλιά καρέκλα. Ή Σούλμα ρώτησε τή μικρή μήπως πεινούσε, τής πρότεινε νά παίξει μέ τά περιοδικά, στην άποθήκη υπήρχε εξάλλου μιá μπάλλα και μιá άπόχη για νά κυνηγήσει πεταλούδες. Ή μικρή τήν ευχαρίστησε κι άρχισε νά φυλλομετράει τά περιοδικά. Ή Σούλμα τήν πρόσεξε για λίγο, ενώ έτοιμάζε τις άγραγκινάρες για τό δείπνο και σκέφτηκε πώς μπορούσε νά τήν αφήσει νά παίξει μόνη της.

Τό βράδυ έπεφτε νωρίς κιόλας στό νότο, ίσα-ίσα πού τούς έμενε ακόμα ένας μήνας, πριν νά επιστρέψουν στην πρωτεύουσα, νά μπουν στην άλλη ζωή του χειμώνα, πού στό κάτω-κάτω τής γραφής ήταν ή ίδια προσπάθεια νά επιζήσουν, νά παραμεινουν από άπόσταση μαζί, φίλοι αγαπημένοι, ύπακούοντας και παίζοντας τό ρόλο τους στις πολυάριθμες επιπόλαιες λεπτές τελετές, πού κατά συνθήκη έχει αναλάβει κάθε ζευγάρι, όπως τώρα πού ό Μαριάνο χρειαζόταν ένα μάτι τής κουζίνας για νά ζεστάνει τό κουβαδάκι μέ τήν κόλλα κι ή Σούλμα έβγαζε από τή φωτιά τήν κατσαρόλα μέ τις πατάτες, λέγοντας πώς θ' άποτελειωνε άργότερα τό βράσιμο κι ό Μαριάνο τήν ευχαριστούσε, γιατί ή καρέκλα ειχε σχεδόν τελειώσει κι ήταν καλύτερα νά μπει ή κόλλα μιá κι έξω, αλλά ζεσταμένη φυσικά. Ή μικρή έριχνε ματιές στό περιοδικά, στό βάθος του μεγάλου δωματίου, πού χρησίμευε για κουζίνα και για τραπεζαρία. "Ό Μαριάνο τής έφερε μερικές καραμέλλες από τήν άποθήκη. Ήταν ώρα νά βγουν στόν κήπο νά πιουν ένα ποτό, κοιτάζοντας νά πέφτει ή νύχτα στους λόφους. Ποτέ δέν ειχε φανεί άνθρωπος στό μονοπάτι, τό πρώτο σπίτι του χωριου διακρινόταν μόλις στό ψηλότερο σημείο πίσω τους. Μπροστά τους, ή πλαγιά συνέχιζε νά κατηφορίζει, μέχρι τό βάθος τής κοιλάδας, πού ειχε κιόλας σκοτεινιάσει. Γέμισε τά ποτήρια, έρχομαι άμέσως, ειπε ή Σούλμα. "Όλα γίνονταν κυκλικά, κάθε πράγμα στην ώρα του και κάθε ώρα για κάθε πράγμα, μέ εξαίρεση τήν πιτσιρικά, πού μεμιάς χαλούσε ελαφρά τήν τάξη των μερών του σχήματος. "Ένα σκαμνάκι κι ένα ποτήρι γάλα γι' αυτήν, ένα χάδι στό μαλλιά κι επαινοι για τό πόσο ήσυχη ήταν. Τά τσιγάρα: τά χελιδόνια πού στριφογύριζαν πάνω από τό σπιτάκι. "Όλα επαναλαμβάνονταν, κουτάκια πού τό ένα έμπαινε στό άλλο, ή καρέκλα ειχε σχεδόν στεγνώσει, κολλημένη όπως αυτή ή νέα μέρα, πού τίποτα νέο δέν ειχε πάνω της. Οί άσήμαντες διαφορές ήταν

ή μικρή τό σούρουπο, όπως καμιά φορά τό μεσημέρι ό ταχυδρόμος τούς έβγαζε μιά στιγμή από τή μοναξιά, φέροντας κάποιον γράμμα γιά τό Μαριάνο ή γιά τή Σούλμα, πού ό παραλήπτης τό έπαιρνε, χωρίς νά πεί λέξη. "Ένας μήνας άκόμα μ' έπαναλήψεις πού ήταν δυνατό νά προβλεφθούν, σάν πρόβες· και τό τζίπ, φορτωμένο μέχρι τά μπούνια, θά τούς έφερνε πίσω, στό διαμέρισμα τής πρωτεύουσας, στή ζωή πού μόνο κατά τούς τύπους διέφερε από έτούτη, ή ομάδα τής Σούλμα ή οι ζωγράφοι, φίλοι του Μαριάνο, τ' άπογέματα στά μαγαζιά γι' αυτήν κι οι νύχτες στά καφενεΐα γιά τόν Μαριάνο, ένα πήγαιν' -έλα ξεχωριστά, άν και συναντιόντουσαν πάντα, ώστε νά λάβουν χώρα οι όριακές τελετές, ό πρωινός άσπασμός και τά ουδέτερα κοινά προγράμματα, όπως τώρα πού ό Μαριάνο πρόσφερε άκόμα ένα ποτό κι ή Σούλμα δεχόταν, μέ τό βλέμμα χαμένο στους μακρινούς λόφους, βαμένους κιόλας μέ χρώμα βαθύ βιολετί.

Τί θά 'θελεις νά δειπνήσεις, κοριτσάκι. Δέν μέ νοιάζει, ό,τι θέλετε, κυρία. Μάλλον δέν τής άρέσουν οι άγραγκινάρες, είπε ό Μαριάνο. Μ' άρέσουν, ειπε ή μικρή, μέ λαδόξυδο, αλλά λίγο άλάτι, γιατί τσιμπάει στή γλώσσα. Γέλασαν, θά τής έτοιμαζαν ξεχωριστό λαδόξυδο. Κι άβγά βραστά 'σως. Μέ τό κουταλάκι, ειπε ή μικρή. Και λίγο άλάτι, γιατί τσιμπάει στή γλώσσα, άστειεύτηκε ό Μαριάνο. Τό άλάτι τσιμπάει πολύ, ειπε ή μικρή, δίνω στήν κουκλα μου πουρέ άνάλατο, σήμερα δέν τήν έφερα, γιατί ό μπαμπάς μου βιαζόταν και δέν μ' άφησε νά τήν πάρω. 'Ωραία νύχτα θά κάμει, σκέφτηκε φωναχτά ή Σούλμα, πρόσεξε πόσο διάφανη είναι ή άτμόσφαιρα πρός τό βοριά. Ναι, δέν θά κάμει πολλή ζέστη, ειπε ό Μαριάνο, μάζοντας τις καρτέκλες στό κάτω σαλόνι, άνάβοντας τά φώτα πού ήταν κοντά στό μεγάλο παράθυρο, πού έβλεπε στήν κοιλάδα. Μηχανικά, γύρισε επίσης τό κουμπί του ραδιοφώνου. 'Ο Νίξον θά ταξιδέψει στό Πεκίνο, τί μου λές, ειπε ό Μαριάνο. Σήμερα δέν ύπάρχει ούτε ιερό, ούτε όσιο, ειπε ή Σούλμα και ξεσπασαν σέ γέλιο ταυτόχρονα. 'Η πιτσιρίκα είχε άφοσιωθεί στό περιοδικά και σημάδευε τις σελίδες μέ τά μικυ-μάους, σά νά είχε σκοπό νά τά διαβάσει και δεύτερη φορά.

'Η νύχτα έφτασε άνάμεσα στό έντομοκτόνο, μέ τό όποιο ό Μαριάνο ψέκαζε τό πάνω ύπνοδωμάτιο και στή μυρουδιά ενός κρεμμυδιού, πού ή Σούλμα έκοβε, σιγοτραγουδώντας ένα ρυθμό πόπ του ραδιοφώνου. Στή μέση του δείπνου, ή μικρή άρχισε νά κλείνει τά μάτια της πάνω από τό βραστό άβγό της. Τής έκαμαν άστεία, τή σκούνησαν ν' άποφάει. 'Ο Μαριάνο τής είχε κιόλας έτοιμάσει τό κρεβατάκι της μ' ένα φουσκωτό στρώμα. Τό είχε στήσει στήν πέρα γωνία τής κουζίνας, ώστε νά μήν τήν ενοχλήσουν, σέ περίπτωση πού θ' άποφάσιζαν νά μείνουν γιά λίγο στό κάτω σαλόνι, άκούγοντας δίσκους ή διαβάζοντας. 'Η πιτσιρίκα έφαγε τό ροδάκινό της και παραδέχτηκε πώς νύσταζε. Ξάπλωσε, άγάπη μου, ειπε ή Σούλμα, σου είπα πώς, άν θέλεις νά κάνεις πιπί σου, δέν έχεις παρά ν' άνέβεις στό πάνω πάτωμα, θά σου άφήσουμε άνοιχτό τό φώς τής σκάλας. Τό κοριτσάκι τούς φίλησε στό μάγουλο, ζαβλακωμένο κιόλας από τή νύστα, όμως πριν ξαπλώσει, διάλεξε ένα περιοδικό και τό έβαλε κάτω από τό μαξιλάρι της. Είναι άπίθανοι, ειπε ό Μαριάνο, τί άπιαστος κόσμος κι έτούτος· και νά σκεφτεί κανείς πώς ήταν ό κόσμος μας, ό κόσμος όλων μας. Στο κάτω-κάτω, δέν είναι διαφορετικός, ειπε ή Σούλμα, πού μάζευε τό τραπέζι· κι έσύ έχεις τις μανίες σου, θέλεις τό μουκάλι τής κολώνιας άριστερά και τήν ξυριστική μηχανή δεξιά· κι εγώ δέν λέω κουβέντα. Δέν είναι μανίες εν τούτοις, σκέφτηκε ό Μαριάνο, μάλλον μιά άπάντηση στό θάνατο και στήν άνυπαρξία, νά προσέχεις τά πράγματα και τούς χρόνους, νά επιβάλλεις τελετουργίες κι όρια, ενάντια στήν άταξία, γεμάτη τρύπες και κηλίδες. Μόνο πού δέν ύπήρχε πιά λόγος νά τό λέει φωναχτά, κάθε φορά γινόταν φανερό πώς όλο και περιοριζόταν ή άνάγκη νά κουβεντιάσει μέ τή Σούλμα. Κι ή Σούλμα δέν έλεγε τίποτα πού νά καθιστά άναγκαία όποιαδήποτε άλλωστε στις ιδέες. Φέρε τήν καφετιέρα, έβαλα τά πιατελάκια στό τραπέζι του τζακιού· κοίταξε άν ύπάρχει ζάχαρη στή ζαχαριέρα, ύπάρχει πακέτο άνάνοιχο στήν αποθήκη· δέν βρίσκω τό τιρμπουσόν, έτούτη ή μουκάλια τό ρακί έχει όμορφο χρώμα, δέν νομίζεις· ναι, όμορφο χρώμα· μιά και θ' άνέβεις, φέρε μου τά τσιγάρα πού άφησα

πάνω στο κομό· τό ρακί είναι δντως καλό· κάνει ζέστη, τί λές· ναι, ό καιρός είναι βαρύς, καλύτερα νά μήν ανοίξουμε τά παράθυρα, θά γεμίσει ό τόπος πεταλουδίτσες καί κουνούπια.

"Όταν ή Σούλμα άκουσε τόν πρῶτο θόρυβο, ό Μαριάνο ήταν σκυμένος κι έψαχνε άνάμεσα στους σωρούς τῶν δίσκων, ύπήρχε μιά σονάτα τουΜπετόβεν πού δέν είχαν άκούσει καθόλου όλο έτοῦτο τό καλοκαίρι. Στάθηκε μέ τό χέρι όρθιο, κοίταξε τή Σούλμα. "Ένας θόρυβος σά νά έρχόταν από τήν πέτρινη σκάλα του κήπου, όμως τέτοια ώρα κανείς δέν έρχόταν στό σπιτάκι, κανείς δέν είχε έρθει ποτέ βραδυάτικα. 'Από τήν κουζίνα άναψε τό φῶς· φωτίστηκε τό κοντινότερο μέρος του κήπου, δέν είδε τίποτα καί τό έσβησε. Κανένας σκύλος πού ψάχνει νά βρει τίποτα νά φάει, είπε ή Σούλμα. Περίεργα ήχοῦσε, σά μούγκρισμα σχεδόν, είπε ό Μαριάνο. Στο μεγάλο παράθυρο φάνηκε μιά πελώρια άσπρη κηλίδα, ή Σούλμα έβγαλε μιά πνιχτή κραυγή, ό Μαριάνο — πού στεκόταν μέ τήν πλάτη γυρισμένη — στράφηκε μεμιάς, αλλά ήταν πολύ άργά, τό τζάμι έδειχνε μόνο τίς σκιές από τούς πίνακες καί τά έπιπλα του σαλονιου. Δέν πρόλαβε νά ρωτήσει, τό μούγκρισμα άντήχησε κοντά στον τοίχο πού έβλεπε βορεινά, σάν χλιμίντρισμα πνιχτό, όπως ή κραυγή τής Σούλμα πού μέ τά χέρια τής έφραζε τό στόμα τής κι άκουμποῦσε στον τοίχο του βάθους, έχοντας τά μάτια τής καρφωμένα στό μεγάλο παράθυρο. "Άλογο είναι, είπε ό Μαριάνο, χωρίς νά τό πιστεύει, άκούγεται σάν άλογο, άκουσα τά πέταλά του, καλπάζει στον κήπο. 'Η χαίτη, τά ρουθούνια, σά ματωμένα· ένα πελώριο άσπρο κεφάλι ζωγραφίστηκε στό μεγάλο παράθυρο, τό άλογο μόλις πού τούς κοίταξε, ή άσπρη κηλίδα γλιστροῦσε πρὸς τά δεξιά, άκουσαν πάλι τά πέταλα, μιά άπότομη σιωπή από τή μεριά τής πέτρινης σκάλας, τό χλιμίντρισμα, τό τρέξιμο του άλόγου. 'Όστόσο, δέν ύπάρχουν άλογα σ' έτοῦτα τά μέρη, είπε ό Μαριάνο, πού είχε άρπάξει τή μπουκάλα τό ρακί από τό λαιμό, χωρίς νά τό καταλάβει καί τώρα πήγαινε νά τήν άκουμπήσει πάλι πάνω στό τραπεζάκι.Θέλει νά μπει, είπε ή Σούλμα, άκουμπισμένη στον τοίχο του βάθους. "Όχι βέβαια, τί βλακειές, θά ξεφυγε από κανένα παχνί εκεί κάτω στην κοιλάδα κι ήρθε στό φῶς. Σου λέω πῶς θέλει νά μπει, είναι λυσσασμένο καί θέλει νά μπει. 'Απ' ότι ξέρω, τ' άλογα δέν τά πιάνει λύσσα, είπε ό Μαριάνο, μου φαίνεται πῶς έφυγε, πάω νά δῶ από τό παράθυρο. "Όχι, όχι, μείνε εδώ, τό άκούω κιόλας, είναι στή σκάλα τής βεράντας, ποδοπατάει τά φυτά, θά ξαναγυρίσει κι αν σπάσει τό τζάμι, θά μπει.

Μήν είσαι χαζή, τίποτα δέν θά σπάσει, είπε άδύναμα ό Μαριάνο, καλύτερα είναι νά σβήσουμε τά φῶτα καί θά φύγει. Δέν ξέρω, δέν ξέρω, είπε ή Σούλμα, γλιστρώντας άργά, μέχρι πού κάθησε στον πάγκο, άκρυσσα νά χλιμιντρίζει, βρίσκεται εκεί πάνω. "Άκουσαν τά πέταλα νά κατεβαίνουν τή σκάλα, τό νευρικό φυσσομανητό μπροστά στην πόρτα, ό Μαριάνο νόμισε πῶς αισθάνθηκε σάν μιά πίεση στην πόρτα, ένα άγγιγμα πού επαναλήφθηκε κι ή Σούλμα έτρεξε πρὸς τό μέρος του, ούρλιάζοντας ύστερικά. Τήν έσπρωξε άβίαστα,άπλωσε τό χέρι πρὸς τό διακόπτη. Στο μισόφωτο (ύπήρχε τό φῶς τής κουζίνας, όπου κοιμόταν ή μικρή), τό χλιμίντρισμα κι ό ήχος από τά πέταλα δυνάμωσαν, όμως τό άλογο δέν έστεκε μπροστά στην πόρτα, άκούγονταν νά πηγαινοέρχεται στον κήπο. 'Ο Μαριάνο έτρεξε νά σβήσει τό φῶς τής κουζίνας, χωρίς νά ρίξει οὔτε μιά ματιά στή γωνία, όπου είχαν βάσει τή μικρή νά ξεπλώσει. Γύρισε ν' άγκαλιάσει τή Σούλμα πού κλαψούριζε, τής χάιδεψε τά μαλλιά καί τό κεφάλι, τήν παρακάλυσε νά σωπάσει, γιά νά μπορεί ν' άκούει καλύτερα. Στο μεγάλο παράθυρο, τό κεφάλι του άλόγου τρίφτηκε πάνω στό τζάμι, χωρίς μεγάλη δύναμη, ή άσπρη κηλίδα φαινόταν διάφανη στή σκοτεινιά. "Ένωσαν πῶς τό άλογο κοίταζε στό έσωτερικό, σά ν' άναζητοῦσε κάτι, όμως δέν μπορούσε νά τούς διακρίνει κι έτσι συνέχιζε νά χλιμιντρίζει καί νά ξεφυσάει, μέ άπότομα τραντάγματα, μιά από εδώ καί μιά από εκεί. Τό σῶμα τής Σούλμα γλίστρησε άνάμεσα στα χέρια του Μαριάνο, πού τή βοήθησε νά καθίσει πάλι στον πάγκο, άκουμπώντας τη στον τοίχο. Μήν κουνιέσαι, μή λές τίποτα, θά φύγει, θά δεις. Θέλει νά μπει, είπε άδύναμα ή Σούλμα,

ξέρω πώς θέλει νά μπει: κι ἂν σπάσει τό παράθυρο, τί θά γίνει τότε, ἂν τό σπάσει κλωτσώντας. Σσς, εἶπε ὁ Μαριάνο, σῶπα, σέ παρακαλῶ. Θά μπει, μουρμούρισε ἡ Σούλμα. Καί δέν ἔχω οὔτε καρμπίνα, εἶπε ὁ Μαριάνο, θά τοῦ τραβοῦσα πέντε ντουφεκίες στό κεφάλι, γαμῶ τήν ποτάνα του. Δέν εἶναι πιά ἐκεῖ, εἶπε ἡ Σούλμα καί πετάχτηκε ἀπότομα ὄρθια, τό ἀκούω πάνω, ἂν δεῖ τήν πόρτα τῆς βεράντας, εἶναι ἰκανό νά μπει. Εἶναι κλεισμένη στά σίγoura, μή φοβᾶσαι, σκέψου πώς στό σκοτάδι δέν πρόκειται νά μπει σ' ἕνα σπίτι, ὅπου οὔτε κἀν θά μπορούσε νά κουνηθεῖ, μήν εἶσαι ἀνόητη. Ναί, εἶπε ἡ Σούλμα, θέλει νά μπει, θά μᾶς λιώσει πάνω στόν τοῖχο, ξέρω πώς θέλει νά μπει. Σσς, ἐπανέλαβε ὁ Μαριάνο, πού σκεφτόταν τό ἴδιο πράγμα καί πού δέν μπορούσε νά κάμει τίποτ' ἄλλο, παρά νά περιμένει μέ τήν πλάτη του μούσκεμα ἀπό κρύο ἰδρώτα. Τά πέταλα ἀντήχησαν γι' ἄλλη μιά φορά στίς πελεκημένες πέτρες τῆς σκάλας κι ὕστερα μεμιᾶς ἔπεσε σιωπή, τά τριζόνια μακριά, ἕνα πουλί στήν κορφή τῆς καρυδιάς.

Χωρίς ν' ἀνάψει τό φῶς, τώρα πού τό μεγάλο παράθυρο ἄφηνε νά μπαινέι ἡ ἀβέβαιη ἀνταύγεια τῆς νύχτας, ὁ Μαριάνο γέμισε ἕνα ποτηράκι ρακί καί τό κράτησε μπροστά στά χεῖλια τῆς Σούλμα, ὑποχρεώνοντάς την ὕστερα νά πιεῖ, ἂν καί τά δόντια τῆς χτυπούσαν πάνω στό γυαλί καί τό πιότη χυνόταν στήν μπλούζα τῆς. Ὑστερα, ἀρπάζοντας τή μπουκάλα ἀπό τό λαιμό, ἤπια μιά μεγάλη γουλιὰ καί πῆγε μέχρι τήν κουζίνα νά δεῖ τί ἔκανε ἡ μικρή. Μέ τά χέρια κάτω ἀπό τό μαξιλάρι, σά νά φοβόταν πώς τό πολῦτιμο περιοδικό θά τῆς ἔφυγε ἀπό τά χέρια, φαινόταν ἀπίστευτο πού κοιμόταν καί δέν εἶχε ἀκούσει τίποτα. Νόμιζε κανεῖς πώς ἴσα-ἴσα βρισκόταν ἐκεῖ, ἐνῶ στό σαλόνι τό κλάμμα τῆς Σούλμα κοβόταν κάθε λίγο ἀπό ἕνα πιχτό λόξυγγα, κάτι σάν κραυγή. Πάει, πέρασε· πάει, πέρασε, εἶπε ὁ Μαριάνο. Κάθησε κοντά τῆς καί τήν κούνησε μαλακά. Μᾶς τρώμαξε λίγο. Θά ξαναγυρίσει, εἶπε ἡ Σούλμα, μέ τά μάτια καρφωμένα στό μεγάλο παράθυρο. Ὅχι, πάει κιόλας πέρα, εἶναι βέβαιο πώς ἔφυγε ἀπό κάποιο φραγμένο μέρος κάτω ἐκεῖ στήν κοιλάδα. Κανένα ἄλογο δέν κάνει τέτοια πράγματα, εἶπε ἡ Σούλμα, κανένα ἄλογο δέν θέλει νά μπει ἔτσι σ' ἕνα σπίτι. Παραδέχομαι πώς εἶναι σπάνιο, εἶπε ὁ Μαριάνο, καλύτερα νά ρίζουμε μιά ματιά λίγο πιό πέρα, ἔχω ἐδῶ τό φακό. Ὅμως ἡ Σούλμα εἶχε τήν πλάτη τῆς στόν τοῖχο, δέν τῆς περνοῦσε ἀπό τό νοῦ ν' ἀνοίξει τήν πόρτα, νά βγεῖ, νά προχωρήσει πρὸς τήν ἄσπρη σκιά πού ἴσως ἔστεκε κάπου κοντά, περίμενε κάτω ἀπό τά δέντρα, ἔτοιμη νά ἐπιθεθεῖ. Κοίταξε, ἂν δέν βεβαιωθοῦμε πώς ἔφυγε, κανεῖς μᾶς δέν πρόκειται νά κοιμηθεῖ σήμερα τό βράδυ, εἶπε ὁ Μαριάνο. Ἄς ἀφήσουμε νά περάσει λίγη ὥρα ἀκόμα, νά φύγει, στό μεταξύ ξάπλωσε ἐσὺ καί θά σοῦ δώσω τό ἡμεμιστικό σου· διπλή δόση, καμμενούλα, ἐξέλλου τήν ἔχεις ἀνάγκη.

Ἡ Σούλμα δέχτηκε στό τέλος, παθητικά. Χωρίς ν' ἀνάψουν τά φῶτα, πῆγαν μέχρι τή σκάλα, ὁ Μαριάνο χρειάστηκε νά τήν βοηθήσει νά μπει στό ὑπνοδωμάτιο, παρά λίγο νά κουτουλήσει στό πάνω μέρος τῆς πόρτας. Ἀπό τό παράθυρο πού ἔβλεπε στό χαγιάτι, κοίταξαν τήν πέτρινη σκάλα, τήν πάνω βεράντα τοῦ κήπου. Ἐφυγε, βλέπεις, εἶπε ὁ Μαριάνο, ταχτοποιώντας τό μαξιλάρι τῆς Σούλμα, βλέποντάς τη νά ξεντύνεται μέ κινήσεις μηχανικές, μέ τή ματιά τῆς κολλημένη στό παράθυρο. Τῆς ἔδωσε νά πιεῖ τίς στάλες τῆς, τήν ἔτριψε μέ κολώνια στό λαιμό καί στά χέρια, ἀνέβασε μαλακά τό σεντόνι μέχρι τούς ὤμους τῆς Σούλμα, πού εἶχε κλείσει τά μάτια κι ἔτρεμε. Τῆς σκοπίσει τά μάγουλα, περίμενε μιά στιγμή καί κατέβηκε νά ψάξει γιά τό φακό. Κρατώντας τον σθηστό στό ἕνα χέρι καί μένα πελέκι στό ἄλλο, κατέβασε σιγά-σιγά τό χερουλί τῆς πόρτας τοῦ σαλονιοῦ καί βγήκε στήν κάτω βεράντα, ἀπ' ὅπου μπορούσε νά ἐλέγξει ὅλη τή πλευρά τοῦ σπιτιοῦ πού ἔβλεπε κατά τήν ἀνατολή. Ἡ νύχτα ἦταν ἴδια μέ τόσες ἄλλες νύχτες τοῦ καλοκαιριοῦ, ἀκούγονταν μακριά τά τριζόνια, ἕνα βάτραχος ἄφηνε νά πέφτουν δύο ἐπαναλαμβανόμενες στάλες τῆς φωνῆς του. Δέν χρειάστηκε ν' ἀνάψει τό φακό ὁ Μαριάνο γιά νά δεῖ τό παρτέρι μέ τίς πασχαλιές ποδοπατημένο, πελώρια ἴχνη στίς ἀλλέες μέ τούς πανσέδες, τή γλάστρα ἀναποδογυρισμένη στή βάση τῆς σκάλας. Δέν ἐπρόκειτο λοιπόν γιά παραισθήσεις καί

καλύτερα πού τό πράγμα ήταν έτσι. Τό πρωί θά πήγαινε μέ τό Φλορένσιο νά επισκεφθοῦν τούς στάβλους τῆς κοιλάδας, νά ἐπαληθεύσουν, δέν θ' ἄφηνε νά ξαναγίνει τό ἴδιο. Πρὶν νά μπεῖ στό σπίτι, ἔστησε τή γλάστρα ὄρθια, πήγε μέχρι τὰ πρῶτα δέντρα καί πρόσεξε γιά ὦρα πολλή τὰ τριζόνια καί τό βάτραχο. Ὅταν στράφηκε πρὸς τό σπίτι, ἡ Σούλμα ήταν στό παράθυρο τοῦ ὑπνοδωματίου, γυμνή, ἀκίνητη.

Τό κοριτσάκι δέν εἶχε κουνηθεῖ, ὁ Μαριάνο ἀνέβηκε στ' ἀκρόνυχια κι ἄρχισε νά καπνίζει δίπλα στή Σούλμα. Βλέπεις, ἔφυγε, μπορούμε νά κοιμηθοῦμε ἤσυχoi, αὔριο βλέπουμε. Τὴν ἔφερε σιγά-σιγά πρὸς τό κρεβάτι, γδύθηκε, ξάπλωσε ἀνάσκελα, καπνίζοντας συνεχῶς. Κοιμήσου, τὰ πάντα εἶναι ἐντάξει, δέν ήταν παρά μιὰ παράλογη τρομάρα. Πέρασε τό χέρι του στά μαλλιά της, τὰ δάχτυλά του γλίστρησαν στόν ὦμο της, ἄγγιζαν τό στήθος της. Ἡ Σούλμα γύρισε πλευρό, τοῦ γύρισε τὴν πλάτη, χωρὶς νά πεί λέξη. Κι αὐτό ήταν ὅπως τόσες ἄλλες νύχτες τοῦ καλοκαιριοῦ.

Θά ἔπρεπε νά μὴν εἶχε εὐκολο ὕπνο, ἀλλὰ ὁ Μαριάνο ἀποκοιμήθηκε ἀπότομα, μόλις ἔσβησε τό τσιγάρο του. Τό παράθυρο εἶχε μείνει ἀνοιχτό κι ὀπωσδήποτε θά ἔμπαιναν κουνούπια, ὅμως ὁ ὕπνος τὸν κυριεψε πρῶτα, χωρὶς εἰκόνας, τό ἀπόλυτο τίποτα, ἀπ' ὅπου βγήκε κάποια στιγμή, εἶχε ξυπνήσει ἀπὸ ἀνείπωτο πανικό, τὰ δάχτυλα τῆς Σούλμα τοῦ ἔσφιγγαν τὸν ὦμο, κοντανάσαινε. Πρὶν καλά-καλά νά καταλάβει, ἡ προσοχή του ήταν κιόλας στραμένη στοὺς ἤχους τῆς νύχτας, στή σιωπὴ πού ἔσπαζαν τὰ τριζόνια. Κοιμήσου, Σούλμα, δέν εἶναι τίποτα, θά ὄνειρεύτηκες. Ἐπέμενε νά παραδεχτεῖ ὅσα τῆς ἔλεγε, ἐπέμενε νά ἡρεμήσει, νά τοῦ γυρίσει τὴν πλάτη, ὅμως αὐτὴ εἶχε κιόλας τραβήξει τό χέρι της, ήταν καθιστή, ἀκαμπτη, κοιτάζε τὴν κλειστή πόρτα. Σηκώθηκε ταυτόχρονα μέ τὴ Σούλμα, ἀνίκανος νά τὴν ἐμποδίσει ν' ἀνοίξει τὴν πόρτα καί νά προχωρήσει ὡς ἐκεῖ πού ἄρχιζε ἡ σκάλα, κολλημένος πάνω της. Ἀναρωτιόταν ἀόριστα μήπως θά ήταν καλύτερα νά τὴν ἀρπάξει, νά τὴν φέρει μέ τὴ βία στό κρεβάτι, νά ἐπιβληθεῖ ἐπιτέλους σε αὐτὴ τὴν πετρωμένη ἀπομάκρυνση. Στὴ μέση τῆς σκάλας, ἡ Σούλμα στάθηκε, τό χέρι της εἶχε πιάσει τὴν κουραστή. Ξέρεις γιὰ τὴ μικρὴ στέκεται ἐκεῖ; Ἡ φωνὴ της ἀποτελοῦσε μέρος τοῦ ἐφιάλτη. Ἡ μικρὴ; Κατέβηκε δύο σκαλιὰ ἀκόμα, βρισκόταν στή τροφὴ τῆς σκάλας κι ἔβλεπε στὴν κουζίνα. Σούλμα, σέ παρακαλῶ. Σούλμα, σέ παρακαλῶ. Ἡ φωνὴ της ήταν σπασμένη, φάλτσα σχεδόν· στέκεται ἐκεῖ γιὰ νά τό ἀφήσει νά μπεῖ, σοῦ λέω πῶς θά τό ἀφήσει νά μπεῖ. Σούλμα, μὴ μέ φέρεις στό σημεῖο νά κάμω καμμιά ἀνοησία. Κι ἡ φωνὴ της, σά νά θριάμβευε κιόλας, σέ τόνο διαρκῶς ψηλότερο· κοίταξε, κοίταξε σοῦ λέω, ἂν δέν μέ πιστεύεις, ἄδαιο τό κρεβάτι, τό περιοδικό στό πάτωμα. Μ' ἔνα πήδημα, ὁ Μαριάνο ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τὴ Σούλμα, ὄρμησε στό διακόπτη. Ἡ μικρὴ τὸς κοίταξε, στεκόταν μέ τὴ ροζ πιτζάμα της μπροστά στὴν πόρτα πού ὄδηγοῦσε στό σαλόνι, τό μούτρο της ήταν νυσταγμένο. Τί κάνεις ὄρθια τέτοια ὦρα, εἶπε ὁ Μαριάνο, τυλίγοντας μέ μιὰ πετσέτα τὴ μέση του. Ἡ πιτσιρικά κοίταξε τὴ γυμνὴ Σούλμα, νυσταγμένη καί ταυτόχρονα ντροπιασμένη, τὴν κοίταξε σά νά ἔφαχνε νά γυρίσει στό κρεβάτι της, ἔτοιμη νά βάλει τὰ κλάμματα. Σηκώθηκα γιὰ πιπί μου, εἶπε. Καί βγήκες στόν κῆπο, ἐνῶ ἐμεῖς σοῦ εἶπαμε ν' ἀνέβηκες στό μάνιo. Ἡ μικρὴ ἄρχισε νά κάνει γκριμάτσες, μέ τὰ χέρια ἀστεία χωμένα στὶς τσέπες τῆς πιτζάμας της. Δέν εἶναι τίποτα, πήγαινε στό κρεβάτι σου, εἶπε ὁ Μαριάνο καί τῆς χάιδεψε τὰ μαλλιά. Τὴν σκέπασε, τῆς ἔβαλε τό περιοδικό κάτω ἀπὸ τό μαξιλάρι. Ἡ μικρὴ γύρισε πρὸς τὸν τοῖχο, ἔβαλε τό δάχτυλο της στό στόμα, σά γιὰ νά παρηγορηθεῖ. Ἀνέβα, εἶπε ὁ Μαριάνο, βλέπεις πῶς δέν συμβαίνει τίποτα, μὴν κάθεσαι ἔτσι σάν ὑπνοβάτης. Τὴν εἶδε νά κάνει δύο βήματα πρὸς τὴν πόρτα τοῦ σαλονιοῦ, διασταυρώθηκε μαζί του στό πέρασμά της, ὅλα εἶχαν τακτοποιηθεῖ τώρα, τί διάβολο! Μά δέν καταλαβαίνεις πῶς τοῦ ἀνοίξει τὴν πόρτα, εἶπε ἡ Σούλμα, μ' ἐκείνη τὴ φωνὴ πού δέν ήταν ἡ δικὴ της. Παράτα τίς βλακειές, Σούλμα. Πήγαινε νά δεῖς ἂν δέν εἶναι ἀλήθεια ἢ ἄσε με νά πάω ἐγώ. Τό χέρι τοῦ Μαριάνο ἔσφιξε τό πρῶτο της ποῦ ἔτρεμε. Ἀνέβα τώρα ἀμέσως. Τὴν ἔσπρωξε μέχρι πού τὴν ἔφερε στό κατώφλι τῆς σκάλας, κοιτάζοντας στό πέρασμά του τὴν πιτσιρικά, πού δέν εἶχε καν κουνηθεῖ, πού κοιμόταν

